

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області

Тема: «Захисні споруди цивільного захисту, як засіб колективного захисту населення від впливу небезпечних факторів під час виникнення надзвичайних ситуацій, воєнних дій»

Шпита Вікторія Вікторівна – педагогічний працівник Житомирських територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (III категорії)

Уже вісім років українці живуть у війні з російськими окупантами, а віднедавна – у її повномасштабному вимірі.

Для мільйона українців «бомбосховища» стали другою домівкою, а для когось й зовсім єдиною...

З цієї причини ми вирішили ще раз нагадати які є укриття, при яких загрозах вони використовуються та порядком укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Організація укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.
2. Порядок укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.

Основні способи захисту населення від вражаючої дії факторів, що виникають у НС мирного та воєнного часу:

- використання засобів індивідуального захисту;
- використання засобів колективного захисту населення (укриття людей у захисних спорудах);
- здійснення заходів з евакуації населення.

Укриття людей у захисних спорудах цивільного захисту (ЗСЦЗ) полягає у своєчасному укритті людей у спеціальних інженерних спорудах, що здатні захистити людей від дії вражаючих факторів або послабити їх дію.

Захисні споруди цивільного захисту (ЗСЦЗ) - інженерні споруди, призначені для захисту населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

До захисних споруд цивільного захисту належать сховища, протирадіаційні укриття, швидкосторуджувальні захисні споруди, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Організація укриття населення – обов'язок органів виконавчої влади

Відповідно до статті 19 Кодексу цивільного захисту України до повноважень місцевих органів виконавчої влади належать :

- організація проведення технічної інвентаризації захисних споруд;
- організація обліку фонду захисних споруд;
- **визначення потреби фонду захисних споруд;**
- **організація виконання вимог законодавства щодо створення, використання, утримання та реконструкції фонду захисних споруд;**
- планування та організація роботи з дообладнання або спорудження в **особливий період** підвальних та інших заглиблених приміщень для укриття населення;
- здійснення контролю за утриманням та станом готовності захисних споруд;
- прийняття рішень про подальше використання захисних споруд державної та комунальної власності за безхазяйних захисних споруд.

Відповідно до вимог статті 20 Кодексу до завдань і обов'язків суб'єктів господарювання належить:

- здійснення обліку захисних споруд, які перебувають на балансі (утриманні);
- забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного захисту;
- забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, використання, утримання та реконструкції захисних споруд.

Відповідно до статті 21 Кодексу Громадяни України мають право на забезпечення засобами колективного захисту та їх використання.

Завдань та обов'язків громадян та їх об'єднань (зокрема – ОСББ) щодо організації свого укриття законодавством не визначено.

Основні заходи державної політики стосовно фонду захисних споруд та організації укриття населення

ЗАКОНОДАВСТВО:

Кодекс цивільного захисту України (стаття 32);
постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 “Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту”;
наказ МВС від 09.07.2018 № 579, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331

Комплекс заходів щодо відновлення функціонування захисних споруд цивільного захисту за призначенням та їх доукомплектування необхідними засобами цивільного захисту і майном (доручення Прем'єр-міністра України від 10.04.2019 № 8924/1/1-19)

забезпечення обліків наявного фонду захисних споруд цивільного захисту;
- приведення у готовність та утримання наявних споруд відповідного фонду;
- оновлення такого фонду шляхом будівництва нових споруд, призначених для укриття населення, огляду (оцінки) та постановки на облік як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів споруд іншого призначення, що експлуатуються ;
забезпечення укриття 100 % населення у фонді захисних споруд цивільного захисту

Створення фонду захисних споруд

Будівництво
захисних споруд та споруд
подвійного призначення

Нові будівництва

Адаптації
(реконструкція,
реставрація,
капітальний ремонт)

ДБН, що діють у сфері цивільного захисту

ДБН, що встановлюють вимоги до будівництва споруд іншого призначення

Обстеження та взяття на облік як споруди подвійного призначення та найпростіші

укриття

Споруди підземного простору:
метрополітени, підземні склади, споруди котлованного типу (автостоянки, паркінги, гаражі, підземні торговельні центри тощо)
Колишні оборонні об'єкти та бази
Підземні гірські виробки, печери
Приміщення у підвальних, цокольних та перших поверхах об'єктів різного призначення;
Інші об'єкти, що можуть бути використані для укриття населення.

До організації роботи – постанова КМУ від 10 березня 2017 р. № 138 “Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту
До облаштування – наказ МВС від 09.07.2018 № 579, зареєстрований у Мін'юсті 30 липня 2018 р. за № 879/32331
До споруд (будівель, приміщень), що плануються до огляду (оцінки) для зарахування як найпростіші укриття – **Рекомендації**, надані листом ДСНС від 30.08.2017 № 02-12284/163

ЗСЦЗ повинні:

(ДБН В.2.2-5-97 "Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту)

забезпечувати захист населення (розрахункові захисні властивості, передбачені під час їх проектування та будівництва)

розміщуватися у межах радіусу збору населення, що підлягає укриттю (до 500 м), в місцевості, що не зазнає негативного впливу небезпечних геологічних та гідрогеологічних явищ та процесів (підтоплення і затоплення, зсувів тощо)

поблизу від ЗСЦЗ не має розміщуватися об'єктів (складів, резервуарів) з небезпечними речовинами та матеріалами, магістральних інженерних мереж, зокрема тепло та водопостачання, каналізації, аварія на яких може призвести до травмування та загибелі людей

до ЗСЦЗ має бути забезпечено вільний доступ, зокрема для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення

Для будівництва ЗСЦЗ мають використовуватися сучасні міцні та негорючі матеріали: бетон та залізобетон, камінь, цегла, метал. Не використовуються дерево, полімерні, інші горючі та легкозаймісті матеріали (за винятком гідроізоляції)

СПОРУДИ для укриття населення

Спеціальні (захисні споруди цивільного захисту)

Інші споруди (неспеціальні)

Сховища

Протирадіаційні укриття (ПРУ)

захищають від:

Звичайних озброєнь

Іонізуючого випромінювання
(радіації)

Зброї масового знищення
(ядерної, хімічної, біологічної,
бактеріологічної тощо)

Споруди подвійного призначення

Споруди
підземного
простору
(метрополітени,
паркінги,
підземні
торгівельні
центри тощо)

Найпростіші укриття

Підвальні та інші
приміщення у
підземних,
підвальних та
цокольних
поверхах,
фортифікаційні
споруди (щілини)

Не мають спеціального
обладнання та систем
життєзабезпечення,
захисні властивості не
визначено

**Мають спеціальне обладнання,
системи життєзабезпечення,
відповідні захисні властивості**

СХОВИЩЕ

СХОВИЩЕ - герметична споруда для захисту людей, в якій протягом певного часу створюються умови, що виключають вплив на них небезпечних факторів, які виникають внаслідок НС, воєнних (бойових) дій та терористичних актів

ГЕРМЕТИЧНА ЗАХИСНА СПОРУДА, ЗАБЕЗПЕЧЕНА спеціальним інженерним обладнанням та системами життєзабезпечення:

- герметичні та герметично-захисні двері, віконниці;
  - противибухові пристрої;
  - фільтровентиляція;
  - стаціонарне та аварійне живлення (дизельелектростанція);
  - санітарно-технічні прилади (душ, вмивальник, туалет)
- АВТОНОМНІСТЬ – 48 годин**

УКРИВАЄТЬСЯ:

Персонал найбільш важливих об'єктів економіки (АЕС, оборонні підприємства та підприємства, що забезпечують життєдіяльність великих міст, заклади охорони здоров'я

ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ ВІД:

засобів масового ураження (ядерної, хімічної, біологічної, бактеріологічної зброї тощо)

звичайної зброї (стрілецької, артилерійської, авіаційних бомб, гранат тощо)

протирадіаційне укриття (ПРУ) - негерметична споруда для захисту людей, в якій створюються умови, що виключають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості

НЕГЕРМЕТИЧНА ЗАХИСНА СПОРУДА, обмежено забезпечена спеціальним інженерним обладнанням:

- двері (звичайні, посилені);
- вентиляція (до 50 осіб – природна, більше – з механічним спонуканням);
- стаціонарне електроживлення;
- якщо більше ніж на 20 осіб каналізація та водопровід, менше – баки з питною водою та виносна тара для нечистот

Фактично спеціально облаштоване підвальне приміщення

УКРИВАЮТЬСЯ:
всі категорії населення
обов'язково – у зонах можливого радіоактивного забруднення навколо АЕС

ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ ВІД:

іонізуючого (радіоактивного) випромінювання (у разі радіаційних аварій)

звичайної зброї (стрілецької, артилерійської, авіаційних бомб, гранат тощо)

ШВИДКОСПОРУДЖУВАНІ ЗАХИСНІ СПОРУДИ

швидкосторуджувана ЗСЦЗ – захисна споруда, що зводиться із спеціальних конструкцій за короткий час для захисту людей від дії засобів ураження в особливий період

Швидкосторуджувані ЗСЦЗ встановлюються аналогічно як для сховищ, що будуються у мирний час

СПОРУДИ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – це наземні, або підземні споруди, що можуть бути використані за основними функціональними призначеннями і для захисту населення. проектуються та використовуються

За основним функціональним призначенням

Як споруд відповідного функціонального призначення

ШЛЯХОМ БУДІВНИЦТВА:
спеціальне обладнання та будівельні конструкції, що надають необхідних захисних властивостей, передбачаються під час проектування

Для захисту населення

(забезпечуються необхідні захисні властивості як сховищ або ПРУ)

Як захисних споруд цивільного захисту

ШЛЯХОМ ОГЛЯДУ (ОЦІНКИ)
споруд різного призначення, їх дообладнання та проведення технічної інвентаризації

Найпростіше укриття – це фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

ПРИМІЩЕННЯ у підвальному або цокольному поверсі, шахтні виробки, печери та інші природні пустоти

ФОРТИФІКАЦІЙНІ СПОРУДИ

Вимоги до захисних властивостей не унормовано.

Мають бути забезпечені:

- місцями для сидіння (лежання);
- ємностями з питною та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання);
- контейнерами для зберігання продуктів харчування;
- виносними баками для нечистот, що щільно закриваються (для неканалізованих приміщень);
- резервним штучним освітленням (електричними та газовими ліхтарями, свічками тощо);
- первинними засобами пожежогасіння;
- засобами надання медичної допомоги;
- засобами зв'язку та оповіщення (телефоном, радіостанцією, радіоприймачем);
- шанцевим інструментом.

УКРИВАЮТЬСЯ:

всі категорії населення (у разі відсутності захисних споруд)

ЗНИЖУЄ КОМБІНОВАНЕ УРАЖЕННЯ ЛЮДЕЙ ВІД НЕБЕЗПЕЧНИХ ЧИННИКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ДІЇ ЗАСОБІВ УРАЖЕННЯ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД:

вторинних чинників застосування ядерної зброї (світлового опромінення та повітряної ударної хвилі – частково)

звичайної зброї (стрілецької, артилерійської, авіаційних бомб, гранат тощо) -частково

ПОРЯДОК УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ В ЗАХИСНИХ СПОРУДАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Заповнення захисних споруд проводиться за сигналами оповіщення «УВАГА ВСІМ!»

- електросирени;
- переривчасті гудки виробничих підприємств;
- сигнали транспортних засобів

3 рази
по 5 хвилин

Як діяти, якщо ви почули сигнал „Увага всім!”

1. Включити
телевізор, радіо

2. Прослухати
повідомлення

Що трапилось
Порядок своїх дій
Повідомити сусідів

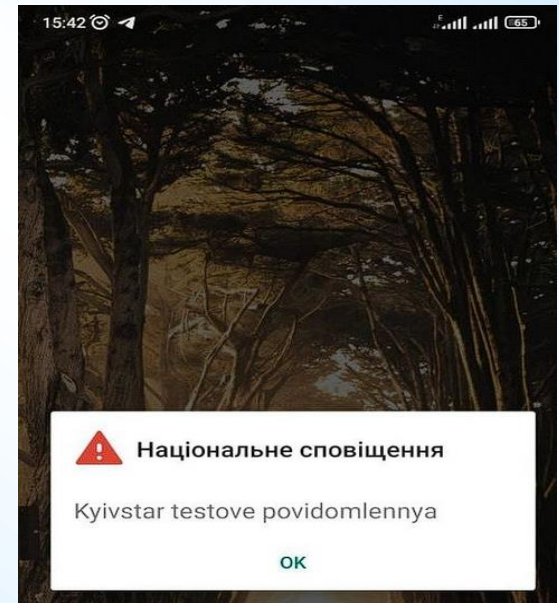
Що нового в системі оповіщення населення!

В Україні працює мобільний додаток «Повітряна тривога», який сповіщає про небезпеку у конкретному регіоні. Застосунок повідомляє про початок та закінчення тривоги. Додаток «Повітряна тривога» можна завантажити у [Google Play Market](#) та [AppStore](#). «Повітряна тривога» надсилає максимально гучні критичні сповіщення про повітряну, хімічну, техногенну або інші види тривог системи цивільного захисту навіть у беззвучному або сплячому режимі смартфона».

ДСНС спільно з мобільними операторами розгортає систему оповіщення із використанням технології Cell broadcast.

Повідомлення відразу виводиться на екран телефону, поверх усіх програм або заблокованого екрана, з одночасним гучним попереджувальним звуковим сигналом. Це робиться для оперативного інформування населення про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій або інших небезпечних подій та послідовність дій у цих ситуаціях.

Абонентам Київстар найближчим часом почнуть надходити тестові повідомлення від DSNS. Вчасно отримана інформація рятує життя!

Для швидкого заповнення захисної споруди, особи, що укриваються, повинні заздалегідь вивчити місце розташування захисної споруди та маршрути руху:

Доведення до населення інформації щодо місць розташування споруд фонду ЗСЦЗ, правил їх зайняття та поведінки у них, дій у разі раптового початку бойових дій, зокрема шляхом розміщення відповідної інформації:

на офіційному вебсайті ОМС, у засобах масової інформації;

на зворотньому боці квитанцій на оплату житлово-комунальних послуг;

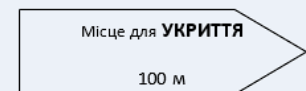
іншими доступними засобами

Напрямок руху до захисних споруд від місць масового перебування позначається покажчиками маршруту руху, вивішеними чи намальованими на видимих місцях.

Місце для УКРИТТЯ КП «ЖЕУ № 3»
Адреса: _____
Ключі знаходяться: _____
_____
тел. _____

Табличка позначення найпростішого укриття

Покажчик маршруту руху до найпростішого укриття

При підготовці до укриття в захисні споруди кожен громадянин повинен узяти з собою:

- ❖ одяг;
- ❖ засоби індивідуального захисту;
- ❖ запас медикаментів;
- ❖ запас води та продуктів харчування на 2 доби.

При собі необхідно мати документи:

- ❖ паспорт;
- ❖ військовий квиток;
- ❖ трудову книжку, пенсійне посвідчення;
- ❖ свідоцтво про народження дітей.

трьохярусному. Нижній ярус призначений для сидіння людей, а верхні поверхи нар для відпочинку.

Населення, що укривається у захисних спорудах зобов'язане:

- ❖ швидко та без метушні зайняти вказані місця в приміщенні захисної споруди;
- ❖ виконувати правила поведінки, усі розпорядження старших групи;
- ❖ підтримувати чистоту та порядок у приміщеннях захисних споруд;
- ❖ утримувати в готовності засоби індивідуального захисту;
- ❖ за необхідності виконувати роботу з подачі повітря в захисні споруди;
- ❖ дотримуватися правил техніки безпеки.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

Приносити легкозаймисті речовини або речовини із сильним запахом, громізкі речі, приводити домашніх тварин, шуміти, палити, запалювати свічки, газові лампи, включати та виключати освітлення, ходити без потреби, відкривати двері, брати інструменти, інженерні агрегати.

Вихід із захисної споруди здійснюється за командою «Відбій»

Вимушена евакуація із захисної споруди проводиться:

- ❖ при пошкодженнях захисної споруди, які включають подальше перебування у ній осіб, що укриваються;
- ❖ при затопленні захисної споруди;
- ❖ при пожежі у захисній споруді і утворенні у ній небезпечних концентрацій шкідливих газів;
- ❖ при досягненні граничнодопустимих параметрів повітряного середовища.

Евакуація із заваленої захисної споруди:

- ❖ з'ясувати можливість евакуації через оголовок аварійного виходу;
- ❖ використати (при наявності) один із стволів, що обладнаний драбинами для виходу людей;
- ❖ спробувати відчинити двері за допомогою важеля або гвинтом домкрата, або зробити отвір у полотні дверей за допомогою зубила або ножівки;
- ❖ у разі необхідності пробити отвір в огорожувальних конструкціях врахувавши оптимальне місце улаштування отвору з точки зору мінімального обсягу робіт, і з точки зору евакуації;
- ❖ за відсутності аварійних виходів, завчасно ззовні стіни вирити траншею, засипати її піском, місце евакуації зсередини окреслити прямокутником.

ЗАХИСТ В УКРИТТЯХ ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ

I. У разі загрози початку бойових дій

1. Слідкувати за повідомленнями місцевих органів виконавчої влади та ДСНС щодо можливих загроз та способів оповіщення про них.
2. Уточнити місцезнаходження найближчого укриття та маршрут слідування до нього.
3. Зібрати та взяти з собою:
  - документи;
  - питну воду та продукти харчування на 2 доби;
  - гроші;
  - медикаменти;
  - білизну, теплі речі;
  - гігієнічні засоби.
4. Сповістити про необхідність укриття родичів та сусідів.
5. Якнайшвидше дістатися до укриття.

II. У разі неочікуваного початку бойових дій

Вдома: Впасти на підлогу, дістатися приміщень без вікон (ванної кімнати, кладовки тощо), за можливості – по сходовій клітці спуститися до приміщень підвального або цокольного поверху.

На вулиці: Впасти на землю, винайти найближчі природні або штучні укриття (складки місцевості, окремі будівельні конструкції, підземні переходи, паркінги, тунелі, станції метро, підвали тощо) і дістатися їх.

Під час перерви в бойових діях (відсутності загроз) виконати рекомендації, викладені у розділі I.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ:

Не рекомендується використовувати для укриття підземні та наземні споруди тепло -, газо -, електро – постачання та каналізації, оскільки вони становлять підвищену небезпеку для життя

За офіційним повідомленням ДСНС України!

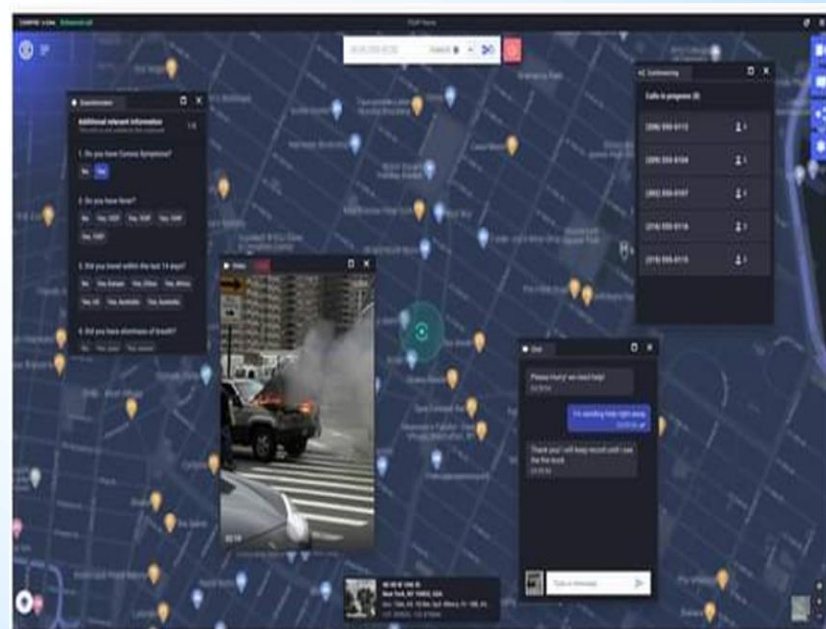
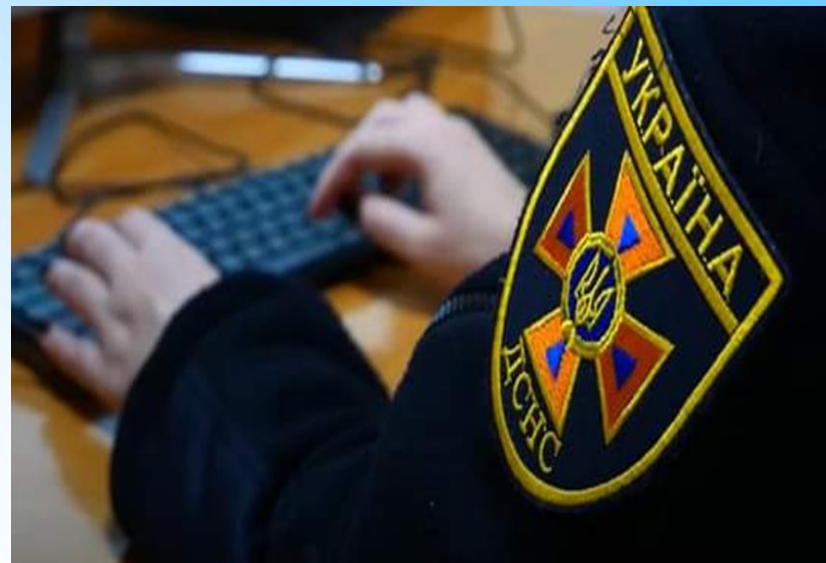
ДСНС спільно з іноземними партнерами розгортає систему, що дозволяє визначати місцезнаходження людини, яка телефонує на номери екстреної служби.

ДСНС України завдяки співпраці з компаніями Carbyne, Apple та Google впроваджує у своїй діяльності програмний продукт компанії «Carbyne», що надасть змогу **оперативно визначати місцезнаходження громадянина, який звертається за екстреними номерами телефонів 101 та 112.**

Окрім того, використовуючи смартфон абонент, який звертається до екстрених служб матиме **можливість передавати трансляцію відео з камери смартфона для диспетчера ДСНС та вести двосторонній чат з ним.**

Дана система має безліч можливостей використання як у мирний так і у воєнний час, та вже під час тестового режиму роботи показала свою зручність та ефективність, особливо коли мова йде про **пошук людей під завалами та для взаємодії з людьми, що мають різні вади здоров'я.**

Дуже важливо, що така допомога надається ДСНС на безкоштовній основі. Безмежно вдячні компаніям Google, Carbyne та Apple Inc. за тісну та головне результативну співпрацю. Все буде Україна!

НАСЕЛЕННЮ ПРО ПОРЯДОК ДІЙ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ. ІНФОРМОВАНИЙ – ЗНАЧИТЬ ОЗБРОЄНИЙ!

ЯК ОБЛАШТУВАТИ УКРИТТЯ?

На основі досвіду ОСББ, управителів та ініціативних груп у Харкові, Бердянську, Бучі

- 1 ВИЗНАЧТЕ 2-3 ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ ВІД ПІД'ЇЗДУ ЧИ БУДИНКУ, ЯКІ ЧЕРГУВАТИМУТЬ В УКРИТТІ.
- 2 ПРИБЕРІТЬ ПРИМІЩЕННЯ ВІД СМІТТЯ.
- 3 ПЕРЕВІРТЕ НАЯВНІСТЬ НЕ МЕНШЕ ДВОХ ВИХОДІВ З УКРИТТЯ.
- 4 УКРИПІТЬ ВХІДНІ ДВЕРІ, ЩОБ ВОНИ НАДІЙНО ЗАЧИНАЛИСЯ ЗСЕРЕДИНИ. ВІКОННІ ОТВОРИ ЗАКЛАДІТЬ КАРТОНОМ/ ГАЗЕТАМИ І МІШКАМИ З ПІСКОМ.
- 5 УТЕПЛІТЬ ПІДВАЛ. ДЛЯ ЦЬОГО ЗГОДЯТЬСЯ ДЕРЕВ'ЯНІ ПІДДОНИ НА ПІДЛОГУ ТА ПЛИТИ ПІНОПЛАСТУ. ПРИНЕСІТЬ ОБІГРІВАЧІ.
- 6 ЗРОБІТЬ ЗАПАС ПИТНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ВОДИ В ЗАКРИТИХ ЄМНОСТЯХ.
- 7 ПЕРЕВІРТЕ СПРАВНІСТЬ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ, ОСВІТЛЕННЯ ТА ВИМИКАЧІВ. ПРИНЕСІТЬ ГЕНЕРАТОР.
- 8 ОБЛАШТУЙТЕ МІСЦЯ ДЛЯ СИДІННЯ ТА СНУ.
- 9 СТВОРІТЬ ЗАПАС ХАРЧІВ ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ. ПРИНЕСІТЬ МАНГАЛИ, ГАЗОВІ БАЛОНИ І ПЛИТИ, А ТАКОЖ ВЕЛИКІ КАЗАНИ.
- 10 ЗАБЕЗПЕЧТЕ УКРИТТЯ ВОГНЕГАСНИКАМИ. МАЄ БУТИ НЕ МЕНШЕ ДВОХ ПОРОШКОВИХ ВОГНЕГАСНИКІВ З МАСОЮ ЗАРЯДУ 5 КГ.
- 11 ЗАБЕЗПЕЧТЕ УКРИТТЯ ІНСТРУМЕНТАМИ - ЛОПАТИ ШТИКОВІ Й СОВКОВІ, СОКИРА, ПИЛКА ПО МЕТАЛУ, МОЛОТОК). ТАКОЖ ВАМ ПОТРІБНІ БУДУТЬ ДРАБИНА, РЕСПІРАТОРИ ТА ВОЛОГІ МАСКИ, ЦУПКИЙ ОДЯГ, РУКАВИЧКИ, МОЛОТОК, КУВАЛДА, ЛОМ.
- 12 ЗАБЕЗПЕЧТЕ УКРИТТЯ МЕДИЧНИМИ ЗАСОБАМИ ДЛЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ.
- 13 СКЛАДІТЬ СПИСОК ЖИТЕЛІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В УКРИТТІ, ПРОДУМАЙТЕ СИСТЕМУ, ЩОБ ЗАПОБІГТИ ПРОНИКНЕННЮ ДИВЕРСИЙНИХ ГРУП ЧИ МАРОДЕРІВ.
- 14 ОРГАНІЗУЙТЕ БІОТУАЛЕТ ТА ЗАБЕЗПЕЧТЕ ЙОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.
- 15 СОРТУЙТЕ ВІДХОДИ. ЧАСТИНУ СМІТТЯ МОЖНА СПАЛИТИ НА ВОГНИЩАХ.

ЯКЩО ВАС ЗАВАЛИЛО У БУДИНКУ ЧИ ПІДВАЛІ ПІСЛЯ ВИБУХУ:

Починати відкопуватися самому небезпечно.

Дотримуйтеся такого алгоритму дій:

1. **Кличте на допомогу**, якщо хтось відгукнувся – повідомте, що сталося і де ви перебуваєте.

2. **Якщо ніхто не відгукнувся**, спробуйте акуратно звільнити руки і ноги.

3. **Потім розгляньте, якими предметами вас завалило.** Якщо вони невеликі і не важкі, можна постаратися дуже акуратно почати розбирати завал. **Дуже важливо не зачепити ті конструкції, на яких все тримається.** Можна зміцнити "стелю", що утворилася, уламками – меблів і т.д.

4. **Якщо незрозуміло, чим вас завалило або дуже важкі предмети, то продовжуйте кликати на допомогу.** У перервах – продовжуючи розбирати завал.

5. **Коли вдалося звільнитися, насамперед огляньте себе.** Якщо отримали травми – **постарайтеся надати допомогу**, зупинити кров. Якщо ваша аптечка не поруч або немає можливості до неї дотягнутися, можна спробувати відірвати шматок одягу і зробити пов'язку. Коли зламана рука чи нога, її потрібно зафіксувати – якщо поруч оболонка меблів тощо, використовуйте її як шину.

6. **Якщо вибратися не виходить**, а мобільний телефон далеко від вас, **стукайте по батареях, кличте на допомогу.**

Будь-яке укриття повинно мати два входи і виходи. Якщо в наслідок вибуху і руйнування будинку один із них буде завалено - має бути можливість вибратися через інший.

Дізнатися про рівень радіаційного фону тепер можна у режимі реального часу

△ ПЗ першого дня військового вторгнення росії на територію України та захоплення Чорнобильської і Запорізької АЕС над Європою та світом нависла ядерна загроза. Відтоді щодня інформацію про рівень радіаційного забруднення шукають сотні тисяч людей по всьому світу.

☑ Щоб дати суспільству максимум достовірної інформації і своєчасно захистити населення, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів разом із SaveDnipro на Saveecobot зібрали всі актуальні дані на єдиній карті радіаційного фону в Україні <https://www.saveecobot.com/radiation-maps>. На ній відображені заміри з точок контролю, розміщених по всій країні.

📧 Дані збираються щодня автоматично або вручну фахівцями, навіть у найбільш небезпечних населених пунктах. На сьогодні існує 514 точок замірів по всій країні.

Дізнатися рівень радіаційного фону в своєму місті тепер можна з телефону

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
SaveDnipro
Міністерство охорони здоров'я України
ДТЕК
uRADMonitor
EKOTECT
Ecopartners. For future.
Дізнатися рівень радіаційного фону в своєму місті тепер можна з телефону

ЩО РОБИТИ У РАЗІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ РАДІАЦІЇ?

Радіоактивний матеріал осідає на зовнішніх поверхнях тіла та предметів, що нас оточують. **Найбезпечніше місце** - внутрішні приміщення будівель або підвали з зачиненими вікнами та вимкненою вентиляцією.

Залишатися в машині або на дворі - **небезпечно.**

У безпечному місці найперше потрібно зняти і спакувати заражений одяг, помити себе та домашніх тварин милом, переведгтися.

⚠ **Упаковка захищає рідину та продукти.**

Кип'ятіння водопровідної води не позбавляє від радіоактивних речовин. АЛЕ навіть якщо водопровідна вода забруднена, її все одно можна використовувати для миття, бо концентрація радіоактивних речовин там нижча, ніж на поверхні тіла.

ПІДГОТУЙТЕСЬ

Підготуйте респіратор, запас поліетиленових пакетів, рушників, масок або ватно-марлевих пов'язок. Тримайте вдома також запас препаратів йоду (йодистого калію або йодистого розчину).

Зробіть 10-ти денний запас води та їжі у герметичних ємностях.

Придбайте продукти у вакуумній упаковці або запакуйте запас їжі самостійно у плівку/вакуум. Зберігайте продукти у холодильнику або в шафі.

ЯК ДІЯТИ

- ✓ Слухайте вказівки влади, ДСНС.
- ✓ Щойно отримаєте сповіщення, зайдіть в укриття, підвал або всередину будівлі. Заберіть в середину будівлі домашніх тварин.
- ✓ Закрийте та заблокуйте всі вікна та двері. Вимкніть системи кондиціонування, закрийте вентиляційні отвори.
- ✓ Зніміть одяг, покладіть його у пакет і зберігайте подалі від людей і тварин.
- ✓ Помийте себе та домашніх тварин із милом. Зверніть особливу увагу на руки й обличчя, протріть повіки, вії, вуха.
- ✗ НЕ використовуйте кондиционери для волосся. Вони можуть закріпити радіоактивний матеріал.
- ✗ Заклейте рани, щоб радіоактивний матеріал при митті не потрапив на них.
- ✓ Якщо доступу до води немає, скористайтеся вологими серветками, вологою тканиною.
- ✓ Одягніть чистий одяг. Використані рушники потрібно також спакувати та покласти подалі.
- ✓ Виконуйте вказівки ДСНС щодо йодопротілактики. Виходьте лише у разі нагальної потреби.

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ХІМІЧНОЇ АТАКИ?

АМІАК у два рази легший від повітря

становить особливу **небезпеку для очей**

антидот - **атропін**

Симптоми отруєння схожі на застуду:

- біль у грудях, закладеність носа і набряклість пазух, сильний кашель і задуха;
- різь в очах;
- порушення частоти пульсу;
- почервоніння шкіри;
- подразнення слизових оболонок та шкіри.

dixigroup™

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ХІМІЧНОЇ АТАКИ?

АМІАК у два рази легший від повітря

становить особливу **небезпеку для очей**

антидот - **атропін**

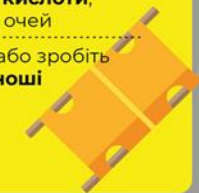
Симптоми отруєння схожі на застуду:

- біль у грудях, закладеність носа і набряклість пазух, сильний кашель і задуха;
- різь в очах;
- порушення частоти пульсу;
- почервоніння шкіри;
- подразнення слизових оболонок та шкіри.

ПІДГОТУЙТЕСЬ

- ✓ Зробіть запас води у герметичних ємностях.
- ✓ Підготуйте респіратор, запас марлі, рушників, масок або ватно-марлевих пов'язок.
- ✓ Тримайте вдома запас 5%-го розчину оцтової, лимонної або соляної кислоти, крапель для очей
- ✓ Придбайте або зробіть самостійно **ноші**

ЯК ДІЯТИ

- ✓ Слушайте вказівки влади, ДСНС.
- ✓ При появі в приміщенні специфічного запаху вдягніть пов'язку змочену розчином оцтової, лимонної або соляної кислоти.
- ✓ Щільно закрийте вікна і двері, закрийте віконні та дверні проїми тканиною, змоченою в лимонній кислоті або слабкому розчині оцту.
- ✓ Виходити із зони зараження необхідно перпендикулярно до напрямку вітру.

ТЕЛЕФОНИ РЯТУВАЛЬНИХ ТА АВАРІЙНИХ СЛУЖБ

112 – єдиний номер виклику всіх служб екстреної допомоги.
Зателефонувавши за даним номером, диспетчер викличе бригаду потрібної служби.

101 – Пожежна допомога

102 – Поліція

103 – Екстрена медична допомога

104 – Аварійна служба газової мережі

ПРИ УРАЖЕННІ

1. Викликати бригаду швидкої допомоги.
2. Якомога швидше прополоскати рот, горло і ніс водою або 5%-им розчином оцтової, лимонної або соляної кислоти.
3. Промити водою очі.
4. Дати випити потерпілому води. Якщо аміак потрапив в шлунок - промити його сольовим розчином.
5. Промити всі уражені ділянки шкіри великим об'ємом води. При ураженнях шкіри зробити примочки з 5%-го розчину оцтової, лимонної або соляної кислоти. Використовувати лише натуральну тканину (синтетика може взаємодіяти з амонієм).
6. Зробити інгаляцію з антибіотиком або маслом, а також дати подихати паром лимонної або оцтової кислоти (при цьому потерпілому потрібно мовчати). При набряклостях допоможуть зігріваючі компреси.
7. Закапати очі розчином Дикаїну або іншими краплями та надіти сонцезахисні окуляри.
8. Якщо знадвору безпечно - винести потерпілого подихати свіжим повітрям в горизонтальному положенні.

Джерело: дані МОЗ, CDC USA

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ХІМІЧНОЇ АТАКИ?

важчий за повітря

без кольору і запаху,
змішується з водою та їжею

СИМПТОМИ:
виділення з носа, посилене слиновиділення, задуха, звуження зіниць, нудота;

антидот - **атропін, діазепам**

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ХІМІЧНОЇ АТАКИ?

важчий за повітря

без кольору і запаху,
змішується з водою та їжею

СИМПТОМИ:
виділення з носа, посилене слиновиділення, задуха, звуження зіниць, нудота;

антидот - **атропін, діазепам**

ПІДГОТУЙТЕСЬ

Зробіть запас води та їжі у герметичних ємностях.

Підготуйте запас рушників, змінний одяг.

ЯК ДІЯТИ

1. Слухайте вказівки влади, ДСНС.
2. Якщо атака сталася зовні будинку
— закрийте та заблокуйте всі вікна та двері,
— вимкніть системи кондиціонування, закрийте вентиляційні отвори,
— старайтеся перебувати в найвищій точці будівлі.
3. Якщо газ розпилено всередині будинку
— вийдіть на свіже повітря, знайдіть безпечне місце,
— старайтеся перебувати на височинах, пагорбах.
4. Щойно будете в безпечному місці, зніміть одяг, покладіть його у пакет і зберігайте подалі від людей і тварин.
5. Помийте себе та домашніх тварин із великою кількістю води та мила. Зверніть особливу увагу на руки й обличчя, протріть повіки, вії, вуха.
6. Якщо очі подразнені та болять, промийте їх водою протягом 10-15 хв. Якщо зарін потрапив в шлунок - потрібно його промити і випити рідини.
7. При важкому ураженні - викликати бригаду швидкої допомоги.

ТЕЛЕФОНИ РЯТУВАЛЬНИХ ТА АВАРІЙНИХ СЛУЖБ

- 112** – єдиний номер виклику всіх служб екстреної допомоги.
Зателефонувавши за даним номером, диспетчер викличе бригаду потрібної служби.
- 101** – Пожежна допомога
- 102** – Поліція
- 103** – Екстрена медична допомога
- 104** – Аварійна служба газової мережі

Використана література:

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Практичний poradnik «Організація укриття населення у фонді захисних споруд цивільного захисту. Впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту» / О.Я. Лещенко, Г.В. Трунцев, В.М. Михайлов, М.В. Андрієнко, В.Ф.Коробкін, Н.М. Романюк, Л.В. Калиненко; за заг. ред. П.Б. Волянського, С.А. Парталяна. К. : ІДУ НД ЦЗ, 2021. Серія 9. 63 с.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ДЯКУЮ ЗА ВАШЕ